

Наталія Миколаївна Олійник,

канд. техн. наук, доцент,

ORCID 0000-0002-1019-5708

e-mail: oliynyk.nataliya@kntu.edu.ua;

Олексій Сергійович Смоляк,

аспірант,

ORCID 0009-0004-6339-1560

e-mail: osadlhs@gmail.com

Херсонський національний технічний університет, м. Херсон – м. Хмельницький

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ НА СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Постановка проблеми. Мале підприємництво відіграє ключову роль у забезпеченні економічного зростання, створенні робочих місць, формуванні середнього класу, зниженні соціальної напруженості в суспільстві та інноваційному розвитку національних економік. За даними Світового банку, малі та середні підприємства (МСП) є основою більшості економік, становлячи близько 90 % усіх підприємств і забезпечуючи понад 50 % робочих місць у світі. У країнах, що розвиваються, МСП відіграють ключову роль у диверсифікації економіки, підвищенні продуктивності та скороченні бідності. Водночас, доступ до фінансування залишається однією з найбільших перешкод для розвитку малого бізнесу. Згідно зі звітом International Finance Corporation (IFC) та Світового банку про дефіцит фінансування МСП, в 2025 році у 119 країнах з ринками, що розвиваються, та економіками, які розвиваються, дефіцит фінансування становить близько 5,7 трлн доларів США, що еквівалентно 19 % ВВП та 20 % загального обсягу кредитів приватного сектору¹. Обмежений доступ до фінансових ресурсів, високі ризики та інституційні бар'єри стримують розвиток малого підприємництва. У цьому контексті особливої актуальності набуває соціальне інвестування (impact investing), яке поєднує фінансові цілі з досягненням соціального ефекту.

Соціальне інвестування як інноваційний підхід до фінансування бізнесу набуває все більшої популярності у світі. Цей механізм поєднує фінансову віддачу з позитивним соціальним впливом, створюю-

ючи унікальні можливості для підтримки малого підприємництва, особливо в соціально важливих секторах економіки. За даними Global Impact Investing Network (GIIN), обсяг ринку імпакт-інвестицій у 2023 році перевищив 1,164 трлн доларів США², в 2024 році понад 3907 організацій управляли активами у сфері імпакт-інвестування на суму 1,571 трлн доларів США по всьому світу³, і в 2025 році попри глобальні труднощі ринок імпакт-інвестування продовжує зростати (на 11 % порівняно з 2024 роком)⁴, що свідчить про стрімке зростання інтересу інвесторів до соціально орієнтованих проєктів.

Особливої наукової та прикладної значущості набуває дослідження впливу соціального інвестування на розвиток малого підприємництва, оскільки саме суб'єкти малого бізнесу найбільш часто виступають реципієнтами соціальних інвестицій. Це зумовлено їх високою адаптивністю до змін зовнішнього середовища, спроможністю оперативного реагувати на потреби територіальних громад, формувати зайнятість у депресивних регіонах, а також упроваджувати інноваційні управлінські й технологічні рішення, спрямовані на вирішення актуальних соціально-економічних проблем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика дослідження економічної природи підприємництва, його функціонального значення в національній економіці та особливостей управління, а також ідентифікації ключових тенденцій і стратегічних напрямів розвитку суб'єктів підприємницької

¹ Small and Medium Enterprises (SMEs) Finance. *World Bank Group*. 2025. October 07. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/sme/finance> (дата звернення: 07.02.2026).

² 2023 GIINsight: Sizing the Impact Investing Market. *Global Impact Investing Network (GIIN)*. New York: GIIN, 2023. 44 p. URL: <https://thegiin.org/research/publication/2023-giin-market-sizing/> (дата звернення: 10.02.2026).

³ Sizing the Impact Investing Market 2024. *Global Impact Investing Network (GIIN)*. New York: GIIN, 2024. 23 p. URL: https://thegiin.org/publication/research/sizing-the-impact-investing-market-2024/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 10.02.2026).

⁴ State of the Market 2025: Trends, Performance and Allocations. *Global Impact Investing Network (GIIN)*. New York: GIIN, 2025. 56 p. URL: <https://thegiin.org/publication/research/state-of-the-market-2025-trends-performance-and-allocations/> (дата звернення: 10.02.2026).

діяльності в умовах глобальної турбулентності та воєнних викликів є предметом ґрунтовного наукового аналізу. Значна увага приділяється також стратегіям забезпечення економічної безпеки малого підприємництва в умовах нестабільності та удосконаленню організаційно-економічних інструментів і механізмів державної підтримки та стимулювання розвитку українського бізнесу в умовах війни. Зазначені аспекти знайшли відображення у працях вітчизняних та зарубіжних науковців-дослідників, зокрема таких, як А. Балан [1], О. Балан [1], А. Белгібаєва [2], Ю. Бондар [3], О. Бондаренко [4], Б. Буркинський [4], М. Гаррі [1], В. Горячук [4], О. Гуцалюк [3], Ю. Дежкунов [5], Н. Добрянська [1], І. Журило [3], К. Зайченко [6], Д. Ільяшенко [7; 8], Д. Казбекова [2], С. Коробка [9], В. Красноступ [10; 11], О. Лайко [4], В. Лисюк [4], М. Мітков [2], О. Олійник [12], Л. Панік [11], М. Петрова [2], О. Розум [13], М. Стецько [14], О. Суценок [2], І. Федун [14], Н. Шандова [15; 16], М. Шепель [1], Н. Шлафман [4], В. Шукліна [17], О. Ярошевська [10; 11] та інших.

Питання соціального інвестування та його вплив на розвиток суспільства перебуває у центрі уваги провідних економістів світу останнє десятиліття. Окреслена наукова проблематика знайшла відображення у дослідженнях вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема таких науковців, як А. Агравал [18; 19], С. Вів'єрс [20], Є. Вовк [21], Т. Герасименко [22], А. Джагонго [23], О. Дорошенко [24], С. Іслам [25], К. Канґіоні [26], Дж. Кларкін [26], К. Левченко [21], С. МакКаллум [20], Д. Мваура [23], Д. Седіков [27], І. Седікова [27], Н. Скоробогатова [24], А. Скрильник [28], С. Тульчинська [29], Г. Туролєв [21], А. Хабіб [25], К. Хокертс [18; 19], Н. Шандова [30; 31], Г. Швиданенко [32], О. Швиданенко [32] та інших.

Світова практика демонструє, що соціальні інвестиції є ефективним інструментом підтримки малого бізнесу, особливо у сферах зайнятості вразливих груп населення, регіонального розвитку та інноваційної діяльності. Однак механізми та результати впливу соціального інвестування на стимулювання розвитку малого підприємництва потребують системного наукового осмислення.

Метою дослідження є комплексний аналіз впливу соціального інвестування на процеси стимулювання розвитку малого підприємництва на основі узагальнення та систематизації світового досвіду, а також розроблення практичних рекомендацій щодо імплементації відповідних інструментів у систему національної економічної політики.

Результати дослідження. Малі та середні підприємства є ключовою складовою економік біль-

шості країн – вони створюють робочі місця, сприяють інноваціям та забезпечують економічне зростання. Водночас малий бізнес традиційно стикається зі значними перешкодами у доступі до фінансових ресурсів, що суттєво обмежує потенціал його розвитку. У сучасних умовах глобальної турбулентності малий бізнес залишається найбільш вразливим сегментом національних економік. Згідно з даними Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)¹ та Eurostat², рівень виживання нових суб'єктів малого підприємництва протягом перших трьох років діяльності в середньому коливається в межах від 45 % до 55 %, що свідчить про високу ризиковість початкового етапу життєвого циклу бізнесу. Для України дана проблема набуває особливої гостроти в умовах повномасштабної війни. За результатами опитування представників бізнесу з різних регіонів України щодо стану підприємницької діяльності в умовах воєнного стану, проведеного організацією «Prozorro», встановлено, що лише 41 % суб'єктів господарювання з моменту початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України продовжували здійснювати діяльність без суттєвих змін у її організаційних та операційних параметрах³.

У цьому контексті соціальне інвестування виступає важливим інструментом стимулювання розвитку малого підприємництва, надаючи фінансові ресурси, менторську підтримку та доступ до міжнародних ринків капіталу.

Традиційні моделі кредитування та державної підтримки часто ігнорують соціальну складову бізнесу, фокусуючись виключно на фінансових показниках, що призводить до дефіциту капіталу для підприємств, які створюють високу суспільну цінність. Якщо в традиційних моделях основною метою інвестицій є збільшення майна інвестора [33], то соціальне інвестування спрямоване на генерацію позитивного соціального та екологічного впливу поряд із фінансовою віддачею. Тому соціальне інвестування набуває дедалі більшого значення у світовій економіці як механізм поєднання фінансових і соціальних цілей. Воно орієнтоване не лише на фінансовий прибуток, а також на створення позитивного соціального впливу, зокрема у сфері зайнятості та підтримки місцевих спільнот. Таким чином, соціальне інвестування поєднує фінансові та соціальні цілі, набуваючи глобального значення для сталого розвитку, відновлення економік (наприклад, повоєнної України) та впровадження ESG-критеріїв, які включають екологічний (Environmental), соціальний (Social) та управлінський (Governance) аспекти.

¹ OECD SME and Entrepreneurship Outlook 2023. OECD. Paris: OECD Publishing, 2023. 482 p. URL: <https://doi.org/10.1787/342b8564-en> (дата звернення: 07.02.2026).

² Business demography statistics. Eurostat: Statistics Explained (October, 2025). URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Business_demography_statistics (дата звернення: 07.02.2026).

³ Становище бізнесу в період воєнного стану. URL: <https://surl.li/cuaohw> (дата звернення: 07.02.2026).

Для проведення кореляційного аналізу в табл. 1 наведено систематизовані дані за 2024 та 2025 роки, які відображають загальносвітову тенденцію до зростання імпаکت-інвестування (збільшення частки соціальних інвестицій у загальному обсязі капіталовкладень у сектор МСП) та його позитивний вплив на виживання та стійкість малого бізнесу.

Таблиця 1. Вихідні дані для розрахунку кореляції між соціальним інвестуванням (X) та виживанням МСП (Y)

Країна	Частка соціальних інвестицій у загальному обсязі капіталовкладень у сектор МСП, % (X)		Коефіцієнт виживання малих підприємств протягом перших 3-х років діяльності, (Y)	
	2024 р.	2025 р.	2024 р.	2025 р.
США	14,8	15,2	67	68
Велика Британія	10,5	10,8	70	71
Нідерланди	12,1	12,4	73	74
Німеччина	9,2	9,5	68	69
Франція	8,6	8,9	66	67
Японія	5,9	6,1	69	70
Китай	4,5	4,8	57	59
Індія	6,8	7,2	63	65
Польща	4,9	5,4	60	62
Румунія	3,1	3,5	53	55

Джерело: складено авторами на основі звітів GIIIN, Eurostat та OECD

У всіх без винятку досліджуваних країнах спостерігається приріст обох показників. Це свідчить про те, що світовий ринок МСП адаптується до вимог сталого розвитку, а соціальні інвестори збільшують обсяги підтримки.

Найбільший відносний приріст частки соціальних інвестицій продемонстрували Польща та Румунія, де частка соціальних інвестицій у загальному обсязі капіталовкладень у сектор МСП в 2025 році зросла порівняно з 2024 роком в 1,102 разів та 1,129 разів відповідно. Це пов'язано з активним впровадженням грантових програм ЄС та фондів соціальної згуртованості. В Індії зростання імпакт-

капіталу на 0,4 % призвело до зростання виживаності на 2 %, що є одним з найвищих показників ефективності (високий мультиплікатор соціального капіталу в умовах ринку, що розвивається).

Для глибшого розуміння того, як змінюється ефективність соціальних інвестицій та їх вплив на стимулювання розвитку малого підприємництва з часом, побудовано лінійні моделі регресії за допомогою методу найменших квадратів:

– для 2024 року:

$$Y_{2024} = 54,15 + 1,30 \cdot X, \quad (1)$$

– для 2025 року:

$$Y_{2025} = 56,09 + 1,18 \cdot X, \quad (2)$$

Зростання значення інтерцепту з 54,15 у 2024 році до 56,09 у 2025 році свідчить про системне зміцнення «фундаменту» малого бізнесу. Навіть без врахування імпакт-інвестицій, виживаність МСП у світі зросла майже на 2 % завдяки кращій цифровізації та інфраструктурній підтримці.

Зниження коефіцієнту регресії з 1,30 до 1,18 – це математичний доказ того, що ринок перейшов у фазу інтенсивного розвитку, тобто спостерігається поступове «насичення» ринку соціальним капіталом у розвинених країнах. Коли соціальних інвестицій стає більше, їхній граничний ефект на одиницю капіталу дещо вирівнюється, що вимагає від бізнесу більш якісного управління.

Для візуалізації отриманих результатів на рис. 1 та 2 побудовано діаграми розсіювання (Scatter plot) з лінією тренду за 2024 та 2025 роки відповідно, де по осі абсцис – частка соціальних інвестицій у структурі ПІІ, а по осі ординат – коефіцієнт виживання бізнесу.

Рис. 1 (2024 р.) відображає ситуацію до повномасштабного впровадження нових ESG-директив. Бачимо помірну концентрацію країн навколо лінії регресії. Найбільший розрив (аномалія) спостерігається у США, де попри високі інвестиції, виживаність нижча за прогнозовану через агресивне конкурентне середовище.

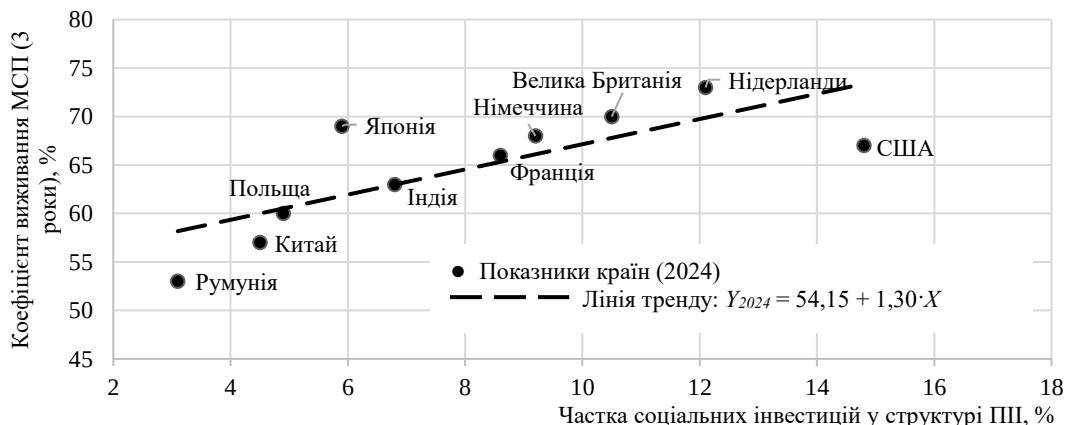

Рисунок 1. Взаємозв'язок між соціальним інвестуванням та виживанням МСП у 2024 році

Джерело: побудовано авторами

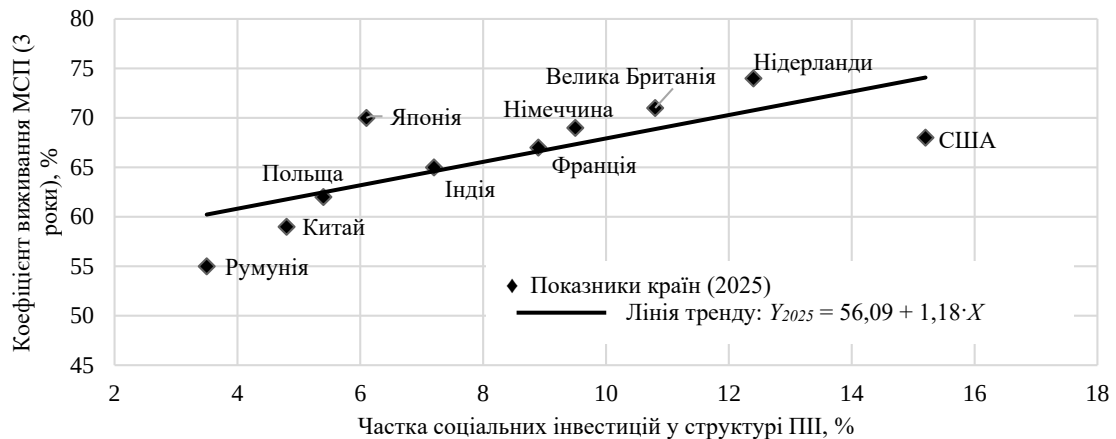

Рисунок 2. Взаємозв'язок між соціальним інвестуванням та виживанням МСП у 2025 році

Джерело: побудовано авторами

Рис. 2 (2025 р.) демонструє «підтягування» показників країн, що розвиваються (Польща, Індія). Лінія регресії стала більш репрезентативною, а базовий поріг стійкості (перетин з віссю Y) піднявся, що вказує на системне покращення глобальної інфраструктури підтримки МСП.

На основі проведеного регресійного аналізу світового досвіду встановлено, що кожен 1 % зростання соціальних інвестицій підвищує виживаність МСП на 1,18-1,30 %.

Для України, як в умовах війни, так і у період післявоєнного відновлення, соціальне інвестування є не просто «трендом», а критичним інструментом виживання економіки. Україна має адаптувати досвід ЄС щодо директив CSRD та SFDR, щоб стати зрозумілою для західних імпакт-інвесторів. Для перетворення соціального інвестування на дієвий механізм відновлення та підвищення життєздатності МСП, державна політика має реалізовуватися за чотирма стратегічними напрямками:

1. *Нормативно-правове забезпечення та «ста-тусна» ідентифікація.* Без чіткого визначення «соціального підприємства», імпакт-інвестиції залишатимуться у сірій зоні благодійності:

- *законодавче закріплення дефініцій:* прийняття Закону «Про соціальне підприємництво», який чітко розмежовує комерційні МСП та імпакт-орієнтовані бізнеси (критерій: спрямування > 20 % прибутку на вирішення соціальних проблем або працевлаштування вразливих груп);

- *реєстр соціальних інвесторів:* створення верифікованого переліку фондів та імпакт-хабів, що мають право на державне співфінансування.

2. *Трансформація системи державного кредитування:* модернізація програми «Доступні кредити 5 – 7 – 9 %», а саме: програма має перейти від простої підтримки ліквідності до стимулювання соціальної відповідальності бізнесу:

- *механізм «Імпакт-кейшеку»:* впровадження опції зниження відсоткової ставки кредиту на 1-2 % за умови досягнення бізнесом конкретних соціаль-

них KPI (наприклад, інтеграція ветеранів у робочий процес);

- *фонд гарантування імпакт-кредитів:* держава має брати на себе до 80 % ризику за кредитами для МСП, що працюють у прифронтових або деокупованих громадах, де класична банківська оцінка ризиків робить фінансування неможливим.

3. *Впровадження інструментів змішаного фінансування (Blended Finance).* Державні кошти мають працювати як важіль для залучення приватного капіталу:

- *Social Impact Bonds (Облігації соціального впливу):* запуск пілотних проєктів у сфері професійної перепідготовки ВПО. Держава сплачує інвестору дохід лише у разі успішного працевлаштування певної кількості осіб (оплата за результат);

- *Національний Impact Matching Fund:* схема 1+1, де на кожну гривню від міжнародного імпакт-фонду (наприклад, за лінією USAID чи ЄС) держава додає гривню грантового супроводу.

4. *Гармонізація з ESG-стандартами ЄС для експортерів.* Щоб українські МСП залишалися в ланцюгах постачання європейських корпорацій, вони повинні відповідати нормам CSRD:

- *Національна платформа SROI-звітності:* безкоштовний онлайн-інструмент для МСП, який дозволяє розраховувати соціальну рентабельність інвестицій SROI (Social Return on Investment – соціальна віддача від інвестицій);

- *ваучери на ESG-сертифікацію:* державне субсидування витрат МСП на проходження аудиту на відповідність стандартам ESRS (European Sustainability Reporting Standards – Європейські стандарти звітності щодо сталого розвитку).

Отже, економічна політика України має змістити фокус із «виживання через субсидії» на «розвиток через імпакт». Це перетворить соціальну відповідальність із витратної частини бізнесу на його головний актив.

Висновки. В умовах глобалізації та посилення конкуренції на міжнародних ринках мале підпри-

емництво залишається одним із найважливіших секторів економіки, що забезпечує зайнятість населення, інноваційний розвиток та соціальну стабільність суспільства. Проте МСП зазвичай стикаються з обмеженим доступом до фінансування, що стримує їхній розвиток та конкурентоспроможність на ринку. Узагальнення статистичних даних Світового банку, International Finance Corporation (IFC), Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), Eurostat та Global Impact Investing Network (GIIN) дозволило підтвердити наявність структурного дефіциту фінансування МСП та водночас зафіксувати поступове зростання ролі імпаکت-капіталу у світовій економіці. Доведено, що низький рівень виживання новостворених підприємств у перші три роки діяльності (у середньому 45-55 %) є одним із ключових стримуючих чинників розвитку малого бізнесу. За таких умов традиційні кредитні моделі демонструють обмежену ефективність, тоді як інтеграція соціально орієнтованого капіталу забезпечує не лише фінансову підтримку, але й формування додаткової соціальної цінності, що підсилює довгострокову життєздатність підприємств. У зазначеному контексті соціальне інвестування розглядається як дієвий інструмент стимулювання розвитку малого підприємництва, що забезпечує суб'єктам господарювання доступ до фінансових ресурсів, менторську підтримку та розширення партнерських мереж, сприяючи підвищенню їхньої стійкості та конкурентоспроможності.

Побудовані лінійні регресійні моделі (2024-2025 рр.) засвідчили наявність статистично значущого прямого зв'язку між часткою соціальних інвестицій та коефіцієнтом виживання МСП: кожен 1 % приросту імпаکت-капіталу корелює зі зростанням виживаності підприємств у межах 1,18-1,30 %. Підвищення значення інтерсепту у 2025 році свідчить про зміцнення базової інституційної стійкості

глобального підприємницького середовища, тоді як певне зниження граничного коефіцієнта регресії відображає ефект поступового «насичення» розвинених економік соціальним капіталом.

Практична цінність отриманих результатів полягає у формуванні комплексу рекомендацій для України, спрямованих на трансформацію соціального інвестування з фрагментарної ініціативи у структурований інструмент державної економічної політики. Ключовими напрямками визначено: нормативне закріплення статусу соціального підприємництва, модернізацію програм пільгового кредитування із запровадженням механізмів «імпаکت-кешбеку», розвиток інструментів змішаного фінансування (зокрема Social Impact Bonds), а також гармонізацію національного законодавства з європейськими ESG-стандартами.

Отже, у результаті проведеного дослідження встановлено, що соціальне інвестування як концепція, яка поєднує отримання фінансового прибутку з досягненням позитивного соціального та екологічного ефекту, набуває дедалі більшого поширення у провідних економіках світу. Соціальне інвестування виступає системним інструментом підвищення стійкості та конкурентоспроможності малого підприємництва в умовах глобальної економічної нестабільності. Таким чином, соціальне інвестування слід розглядати не як альтернативу традиційним фінансовим інструментам, а як їх еволюційне доповнення, що дозволяє перейти від моделі «підтримки виживання» малого бізнесу до моделі його сталого розвитку на основі інтеграції економічної ефективності та соціальної відповідальності.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розширення емпіричної бази даних та поглиблення економетричного аналізу з урахуванням довгострокових лагових ефектів імпаکت-інвестування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балан О. С., Гаррі М., Шепель М. Є., Балан А. А., Добрянська Н. А., Брадул К. С. Механізми розвитку малого підприємництва в контексті забезпечення національної безпеки та післявоєнного відновлення територіальних громад України: Аналітичне дослідження. Одеса-Портсмут: Одеська політехніка; Університет Портсмуту, 2023. 62 с. URL: https://economics.net.ua/files/analytics/UUT_25_Analytics_U.pdf
2. Kazbekova D., Petrova M., Sushchenko O., Belgibayeva A., Mitkov M. Mechanisms of Stimulation of Small- and Medium-Sized Entrepreneurship: The Experience of Kazakhstan. *Journal of Risk and Financial Management*. 2024. Vol. 17, Iss. 7. Art. 257. <https://doi.org/10.3390/jrfm17070257>
3. Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А., Журило І. В., Соколенко А. В. Стратегічний розвиток підприємств малого та середнього бізнесу в системі інноваційно-інтегрованих кластерних структур. *Економічний вісник Донбасу*. 2025. № 1 (79), С. 77–85. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-1\(79\)-77-85](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-1(79)-77-85)
4. Burkynskyi B. V., Goryachuk V. F., Laiko O. I., Lisyuk V. M., Shlafman N. L., Bondarenko O. V. Analyzing and Strategizing the Development of Entrepreneurial Activity Based on the Principles of Increasing Productivity (Illustrated by the Example of Developed Countries and Ukraine). *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*. 2021. Vol. 24, No 3. P. 109–125. <https://doi.org/10.18778/1508-2008.24.24>
5. Олійник Н. М., Смоляк О. С., Дежкунов Ю. О. Стимулювання розвитку малого підприємництва на основі положень теорії раціонального вибору та поведінкової економіки. *Економічна кібернетика: теорія, практика та напрями розвитку*: Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 27-28 листоп. 2025 р.). Одеса, 2025. С. 206–208. URL: <https://economics.net.ua/ekonomichna-kibernetika>
6. Зайченко К. С., Кіструга Ю. В. Стан та перспективи розвитку підприємницької діяльності та логістичних систем у сучасних реаліях України. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2025. № 3 (33). С. 29–37. <https://doi.org/10.15276/EJ.03.2025.4>

7. Олійник Н. М., Смоляк О. С., Ільяшенко Д. М. Стратегії забезпечення економічної безпеки в умовах нестабільності у контексті стимулювання розвитку підприємництва. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2025. № 2 (93), Т. 2. С. 398–405. <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2025.2.2.50>
8. Олійник Н. М., Смоляк О. С., Ільяшенко Д. М. Стратегії розвитку та забезпечення економічної безпеки малого підприємництва в умовах глобальної турбулентності. *Економіко-правові, управлінсько-технологічні та соціально-психологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Т. 2 (м. Дніпро, 14 листоп. 2025 р.)*. Дніпро, 2025. С. 188–190.
9. Коробка С. Репутаційний менеджмент в умовах діджиталізації: стратегії та інструменти для малих підприємств в епоху інформаційних технологій. *Соціальна економіка*. 2025. № 69. С. 116–126. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-69-10>
10. Yaroshevska O., Krasnostup V., Ksenofontov D. Management of Financial and Accounting and Analytical Support at Small and Medium-Sized Enterprises Using the «AXIM» System. *Economic Herald of the Donbas*. 2024. № 4 (78). P. 49–55. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-4\(78\)-49-55](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-4(78)-49-55)
11. Ярошевська О. В., Панік Л. О., Красноступ В. М., Волков С. О. Використання фінансового аналізу при формуванні стратегії економічного розвитку підприємств малого та середнього бізнесу у кластерних структурах. *Економічний вісник Донбасу*. 2025. № 3 (81). С. 63–68. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3\(81\)-63-68](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3(81)-63-68)
12. Олійник Н. М., Олійник О. М., Смоляк О. С. Формування узагальнюючої моделі організаційно-економічного механізму забезпечення сталого розвитку підприємства. *Сучасні виклики та сталий розвиток економіки і бізнесу* : матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 10 груд. 2024 р.). Запоріжжя, 2024. С. 208–210.
13. Розум О. О. Зарубіжний досвід економічного стимулювання післявоєнного розвитку суб'єктів малого підприємництва: перспективні практики для України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 20. С. 218–226. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.218>
14. Федун І. Л., Стецько М. В. Державне регулювання розвитку малого підприємництва в аграрній сфері. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-65>
15. Концептуальні підходи та механізми стимулювання розвитку соціально-економічних систем та суб'єктів ринку : монографія / за заг. ред. Н. В. Шандової. Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В. С., 2023. 362 с. URL: <http://surl.li/gieml>
16. Методи та інструменти аналізу і прогнозування ринкової ситуації в забезпеченні стійкості суб'єктів господарювання: монографія / за заг. ред. Н. В. Шандової. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 280 с. URL: <http://kntu.net.ua/ukr/content/view/full/67303>
17. Shuklina V. Conceptual potential of smart specialization in the development of the innovative economy of small and medium-sized businesses in the regions. *Economic Herald of the Donbas*. 2025. No. 4 (82). С. 14–22. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-4\(82\)-14-22](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-4(82)-14-22)
18. Agrawal A., Hockerts K. Impact investing: review and research agenda. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*. 2021. Vol. 33, Iss. 2. P. 153–181. <https://doi.org/10.1080/08276331.2018.1551457>
19. Agrawal A., Hockerts K. Impact Investing Strategy: Managing Conflicts between Impact Investor and Investee Social Enterprise. *Sustainability*. 2019. Vol. 11, Iss. 15. Art. 4117. P. 1–21. <https://doi.org/10.3390/su11154117>
20. McCallum S., Viviers S. Exploring key barriers and opportunities in impact investing in an emerging market setting. *South African Journal of Business Management*. 2020. Vol. 51, No. 1. Art. a1601. P. 1–11. <https://doi.org/10.4102/sajbm.v51i1.1601>
21. Вовк Є., Туролєв Г., Левченко К. Соціальне інвестування як нова філософія для України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-120>
22. Герасименко Т. Вплив соціального інвестування бізнесу на розвиток суспільства: імплементація міжнародного досвіду в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-102>
23. Mwaura J., Jagongo A. Analysis Into the Evolution of Impact Investing and Crowdfunding in The Fintech Landscape in Kenya: A Critical Analysis. *International Journal of Business Management, Entrepreneurship and Innovation*. 2025. Vol. 7, No. 1. P. 1–14. <https://doi.org/10.35942/h5np1b73>
24. Скоробогатова Н. Є., Дорошенко О. С. Impact-інвестування: світовий досвід та перспективи застосування в Україні. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 23. С. 68–76. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.23.2022.264633>
25. Islam S., Habib A. How impact investing firms are responding to sustain and grow social economy enterprises in light of the COVID-19 pandemic. *Journal of Business Venturing Insights*. 2022. Vol. 18. e00347. P. 1–9. <https://doi.org/10.1016/j.jbvi.2022.e00347>
26. Clarkin J. E., Cangioni C. L. Impact investing: A primer and review of the literature. *Entrepreneurship Research Journal*. 2016. Vol. 6, Iss. 2. P. 135–173. <https://doi.org/10.1515/erj-2014-0011>
27. Седікова І., Седіков Д. Соціальне інвестування як елемент стратегії корпоративної соціальної відповідальності. *Food Industry Economics*. 2024. № 2, Т. 16. С. 44–51. <https://doi.org/10.15673/fie.v16i2.2940>
28. Скрильник А. Досвід формування соціального підприємництва і соціального інвестування в Україні: бар'єри та стимули розвитку. *Грааль науки*. 2025. № 56. С. 141–150. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.19.09.2025.015>
29. Тульчинська С., Решетилів Д. Сутність імпаکت-інвестування та особливості його здійснення. *Науковий вісник Полісся*. 2023. № 2 (27). С. 249–260. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2023-2\(27\)-249-260](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2023-2(27)-249-260)
30. Шандова Н. В., Стемковський В. В. Парадоксальний вплив державних соціальних витрат на стійкість малого підприємництва в умовах економічної нестабільності: емпіричний аналіз. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна»*. 2025. Вип. 109. С. 185–198. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2025-109-16>
31. Економічні системи в умовах глобальної нестійкості: шляхи оновлення і модернізації : монографія / за заг. ред. Н. В. Шандової. Херсон: Книжкове вид-во Вишемирський В. С., 2025. 335 с. URL: <https://surl.li/efgsut>
32. Швиданенко Г., Швиданенко О. Імпаکت-бізнес: реалії та перспективи розвитку в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-50>

33. Макаренко С. М., Олійник Н. М. Бізнес-планування : навч.-метод. посіб. Херсон : ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. 224 с.

34. OECD SME and Entrepreneurship Outlook 2023. Paris: OECD Publishing, 2023. 482 p. <https://doi.org/10.1787/342b8564-en>
Надійшла до редакції 18.03.2026
Прийнята до друку 23.04.2026
Опублікована 30.05.2026

REFERENCES

1. Balan, O. S., Garri, M., Shepel, M. Ye., Balan, A. A., Dobryanska, N. A., & Bradul, K. S. (2023). *Mechanisms for the development of small business in the context of ensuring national security and post-war restoration of territorial communities in Ukraine: Analytical study*. Odessa-Portsmouth: Odessa Polytechnic; University of Portsmouth. https://economics.net.ua/files/analytics/UUT_25_Analytics_U.pdf [in Ukrainian].
2. Kazbekova, D., Petrova, M., Sushchenko, O., Belgibayeva, A., & Mitkov, M. (2024). Mechanisms of Stimulation of Small- and Medium-Sized Entrepreneurship: The Experience of Kazakhstan. *Journal of Risk and Financial Management*, 17 (7), 257. <https://doi.org/10.3390/jrfm17070257>
3. Hutsaliuk, O., Bondar, Y., Zhurylo, I., & Sokolenko, A. (2025). Strategic Development of Small and Medium Businesses in the System of Innovative-Integrated Cluster Structures. *Economic Herald of the Donbas*, 1 (79), 77–85. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-1\(79\)-77-85](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-1(79)-77-85) [in Ukrainian].
4. Burkynskiy, B. V., Goryachuk, V. F., Laiko, O. I., Lisyuk, V. M., Shlafman, N. L., & Bondarenko, O. V. (2021). Analyzing and Strategizing the Development of Entrepreneurial Activity Based on the Principles of Increasing Productivity (Illustrated by the Example of Developed Countries and Ukraine). *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*, 24 (3), 109–125. <https://doi.org/10.18778/1508-2008.24.24>
5. Oliinyk, N. M., Smolyak, O. S., & Dezhkunov, Y. O. (2025, November 27–28). Stimulating the development of small business based on the provisions of rational choice theory and behavioral economics. *Proceedings of the Ekonomichna kibernetika: teoriia, praktyka ta napriamky rozvytku* (pp. 206–208). Odessa: Odessa Polytechnic National University. <https://economics.net.ua/ekonomichna-kibernetika> [in Ukrainian].
6. Zaichenko, K., & Kistruha, Y. (2025). The state and prospects of entrepreneurial activity and logistic systems development in the current realities of Ukraine. *Economic journal Odessa polytechnic university*, 3 (33), 29–37. <https://doi.org/10.15276/EJ.03.2025.4> [in Ukrainian].
7. Oliinyk, N. M., Smolyak, O. S., & Ilyashenko, D. M. (2025). Strategies for ensuring economic security in the context of instability in the context of stimulating entrepreneurship development. *Visnyk of Kherson National Technical University*, 2 (93), Vol. 2, 398–405. <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2025.2.2.50> [in Ukrainian].
8. Oliinyk, N. M., Smolyak, O. S., & Ilyashenko, D. M. (2025, November 14). Strategies for developing and ensuring the economic security of small businesses in conditions of global turbulence. *Proceedings of the Economic cybernetics: theory, practice and directions of development* (Vol. 2, pp. 188–190). Dnipro: University of Customs and Finance [in Ukrainian].
9. Korobka, S. (2025). Reputation management in the conditions of digitalization: strategies and tools for small businesses in the era of information technologies. *Social Economics*, 69, 116–126. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-69-10> [in Ukrainian].
10. Yaroshevska, O., Krasnostup, V., & Ksenofontov, D. (2024). Management of Financial and Accounting and Analytical Support at Small and Medium-Sized Enterprises Using the «AXIM» System. *Economic Herald of the Donbas*, 4 (78), 49–55. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-4\(78\)-49-55](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-4(78)-49-55)
11. Yaroshevska, O., Panik, L., Krasnostup, V., & Volkov, S. (2025). The use of financial analysis in the formation of economic development strategies for small and medium-sized enterprises within cluster structures. *Economic Herald of the Donbas*, 3 (81), 63–68. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3\(81\)-63-68](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3(81)-63-68) [in Ukrainian].
12. Oliinyk, N. M., Oliinyk, O. M., & Smolyak, O. S. (2024, December 10). Formation of a generalized model of the organizational and economic mechanism for ensuring sustainable development of an enterprise. *Proceedings of the Modern challenges and sustainable development of the economy and business* (pp. 208–210). Zaporizhzhia: Tavriian State Agricultural Technological University named after Dmitry Motorny [in Ukrainian].
13. Rozum, O. (2024). Foreign experience in economic stimulus for post-war development of small business entities: prospective practices for Ukraine. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, 20, 218–226. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.218> [in Ukrainian].
14. Fedun, I., & Stetsko, M. (2023). State regulation of the development of small business in the agricultural sphere. *Economy and Society*, 48. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-65> [in Ukrainian].
15. Shandova, N. V. (Ed.) and oth. (2023). *Conceptual approaches and mechanisms to stimulate the development of socio-economic systems and market participants* [monograph]. Kherson: FOP Vyshemyrskyi V. S. [in Ukrainian].
16. Shandova, N. V. (Ed.) and oth. (2021). *Methods and tools for analyzing and forecasting the market situation in ensuring the sustainability of business entities* [monograph]. Kherson: OLDI-PLIUS [in Ukrainian].
17. Shuklina, V. (2025). Conceptual potential of smart specialization in the development of the innovative economy of small and medium-sized businesses in the regions. *Economic Herald of the Donbas*, 4 (82), 14–22. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-4\(82\)-14-22](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-4(82)-14-22)
18. Agrawal, A., & Hockerts, K. (2021). Impact investing: review and research agenda. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 33 (2), 153–181. <https://doi.org/10.1080/08276331.2018.1551457>
19. Agrawal, A., & Hockerts, K. (2019). Impact Investing Strategy: Managing Conflicts between Impact Investor and Investee Social Enterprise. *Sustainability*, 11 (15), 4117, 1–21. <https://doi.org/10.3390/su11154117>
20. McCallum, S., & Viviers, S. (2020). Exploring key barriers and opportunities in impact investing in an emerging market setting. *South African Journal of Business Management*, 51 (1), a1601, 1–11. <https://doi.org/10.4102/sajbm.v51i1.1601>
21. Vovk, Y., Turolyev, G., & Levchenko, K. (2024). Social investing as a new philosophy for Ukraine. *Economy and Society*, 66. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-120> [in Ukrainian].

22. Herasymenko, T. (2023). Impact of social business investment on the development of society: implementation of international experience in Ukraine. *Economy and Society*, 55. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-102> [in Ukrainian].
23. Mwaura, J., & Jagongo, A. (2025). Analysis Into the Evolution of Impact Investing and Crowdfunding in The Fintech Landscape in Kenya: A Critical Analysis. *International Journal of Business Management, Entrepreneurship and Innovation*, 7 (1), 1–14. <https://doi.org/10.35942/h5np1b73>
24. Skorobogatova, N., & Doroshenko, O. (2022). Impact-investment: global experience and perspectives of application in Ukraine. *Economic Bulletin of NTUU «Kyiv Polytechnical Institute»*, 23, 68–76. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.23.2022.264633> [in Ukrainian].
25. Islam, S., & Habib, A. (2022). How impact investing firms are responding to sustain and grow social economy enterprises in light of the COVID-19 pandemic. *Journal of Business Venturing Insights*, 18, e00347, 1–9. <https://doi.org/10.1016/j.jbvi.2022.e00347>
26. Clarkin, J. E., & Cangioni, C. L. (2016). Impact investing: A primer and review of the literature. *Entrepreneurship Research Journal*, 6 (2), 135–173. <https://doi.org/10.1515/erj-2014-0011>
27. Sedikova, I., & Sedikov, D. (2024). Social investment as an element of corporate social responsibility strategy. *Food Industry Economics*, 16 (2), 44–51. <https://doi.org/10.15673/fie.v16i2.2940> [in Ukrainian].
28. Skrylnyk, A. (2025). Experience of forming social entrepreneurship and social investment in Ukraine: barriers and stimulations for development. *Grail of Science*, 56, 141–150. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.19.09.2025.015> [in Ukrainian].
29. Tulchynska, S., & Reshetylov, D. (2023). Essence of impact investment and features of its implementation. *Scientific Bulletin of Polissia*, 2 (27), 249–260. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2023-2\(27\)-249-260](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2023-2(27)-249-260) [in Ukrainian].
30. Shandova, N., & Stemkovskyy, V. (2025). Paradoxical impact of government social expenditures on the resilience of small enterprises under economic instability: an empirical analysis. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University Economic Series*, 109, 185–198. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2025-109-16> [in Ukrainian].
31. Shandova, N. V. (Ed.) and oth. (2025). *Economic systems in conditions of global instability: ways of renewal and modernization* [monograph]. Kherson: Book publisher Vyshemyrskyi V. S. [in Ukrainian].
32. Shvydanenko, H., & Shvydanenko, O. (2023). Impact-business: current state and perspectives of development in Ukraine. *Economy and Society*, 53. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-50> [in Ukrainian].
33. Makarenko, S. M., & Oliynyk, N. M. (2017). *Business planning: study guide*. Kherson: VKF «STAR» LTD [in Ukrainian].
34. OECD (2023). *OECD SME and Entrepreneurship Outlook 2023*. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/342b8564-en>

Received: 18.03.2026

Accepted: 23.04.2026

Published: 30.05.2026

Олійник Н. М., Смоляк О. С. Дослідження впливу соціального інвестування на стимулювання розвитку малого підприємництва: світовий досвід

Досліджено вплив соціального інвестування на стимулювання розвитку малого підприємництва. Актуальність підтверджена дефіцитом фінансування МСП та низькою виживаністю нових бізнесів. Встановлено, що кожен 1 % зростання частки соціальних інвестицій корелює із підвищенням виживаності МСП на 1,18-1,30 %. Практичне значення мають рекомендації щодо впровадження «імпакт-кешбеку» в програму «Доступні кредити 5 – 7 – 9 %», платформи SROI-звітності та облігацій соціального впливу. Обґрунтовано, що гармонізація законодавства з ESG-стандартами ЄС є критичною для залучення капіталу в повосне відновлення України та переходу від дотаційного виживання до сталого розвитку через соціальну відповідальність.

Ключові слова: мале підприємництво, МСП, соціальне інвестування, імпакт-інвестиції, виживаність бізнесу, регресійний аналіз.

Oliynyk N., Smolyak O. Research on the impact of social investment on stimulating the development of small enterprises: global experience

The article presents the results of a comprehensive scientific study of the impact of social investing (impact investing) on the processes of ensuring sustainability and stimulating the development of small businesses in conditions of global turbulence. The relevance of the study is determined by the strategic role of small and medium-sized enterprises (SMEs) in ensuring economic growth and, at the same time, their vulnerability to financial crises. The authors have systematized data from the World Bank and the International Finance Corporation (IFC), which indicate a critical SME financing gap of \$5.7 trillion in 2025, representing about 19% of global GDP. It is argued that with the low survival rate of new businesses (45-55% during the first three years), traditional lending models are reaching their limits, requiring the integration of socially oriented capital.

The scientific novelty of the work lies in the development and interpretation of linear regression models using the least squares method for the period 2024-2025. It has been established that each 1% increase in the share of social investments correlates with an increase in SME survival by 1.18-1.30%. A trend towards increasing basic market stability and gradual «saturation» with capital in developed economies has been identified.

The practical significance of the study lies in the formulation of the authors' recommendations for Ukraine's national economic policy. It is proposed to introduce impact cashback mechanisms within the framework of the «5 – 7 – 9 %» program, create a national SROI reporting platform, and launch social impact bonds. It has been proven that harmonizing Ukrainian legislation with EU ESG standards is a critical condition for attracting international impact capital in the post-war recovery process, which will shift the focus from subsidy-based business survival to sustainable development through social responsibility.

Keywords: small business, SMEs, social investing, impact investing, business survival, regression analysis.